

Výzkum šíření znečištění ze skládky toxického odpadu Pozd'átky

**Petra Pacherová, Vladimír Bláha, Lucie
Erbánová, Martin Novák, Tomáš Pačes,
Lenka Rukavičková**

Česká geologická služba

Složení uloženého odpadu

- 137 druhů odpadu
- Hlavní složky:
  - » Síran železnatý
  - » Azbestový odpad
  - » Stavební suť
  - » Kal z broušení usní a koželužen
  - » Odpad ze zpracování usní
  - » Vyřazené léky

Stručná historie skládky

Pozd'átky

1997: přelití nashromážděných výluhů přes korunu hráze a výrazné znečištění podzemních vod v okolí skládky

2000: během druhé havárie zjištěn velký výtok skládkové vody z revizní šachty

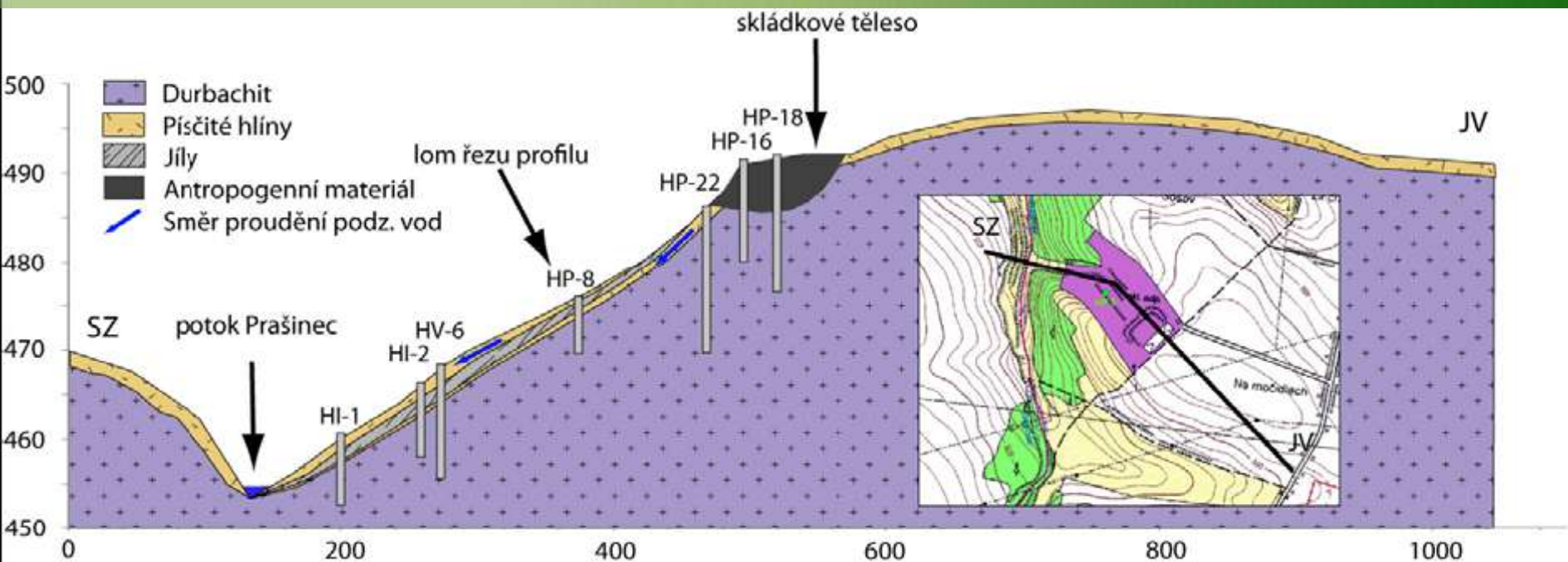

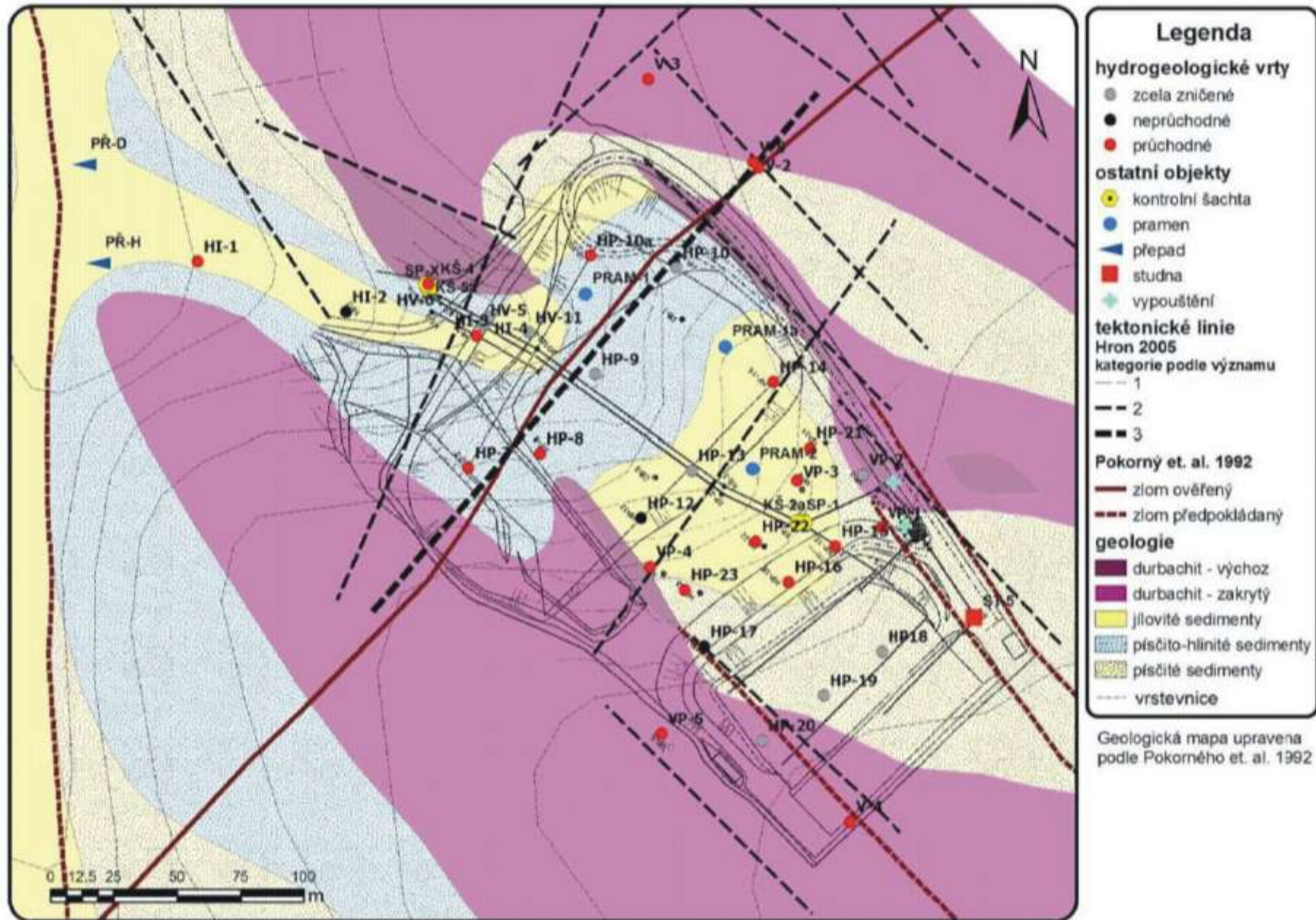
Pozdátky

Charakteristika lokality

Přehledná geologická mapa skládky Pozďátky u Třebíče

Hlavní použité metody

» **Geochemické metody:** analýzy složení vzorků povrchových i podzemních vod a sedimentů z širšího okolí skládky.

» **Izotopové metody:** použití izotopů jako indikátorů dosažení kontaminace:

izotopy olova ($^{206}\text{Pb}/^{207}\text{Pb}$, $^{208}\text{Pb}/^{207}\text{Pb}$),

síry ($\delta^{34}\text{S}$) a
železa ($\delta^{56}\text{Fe}$).

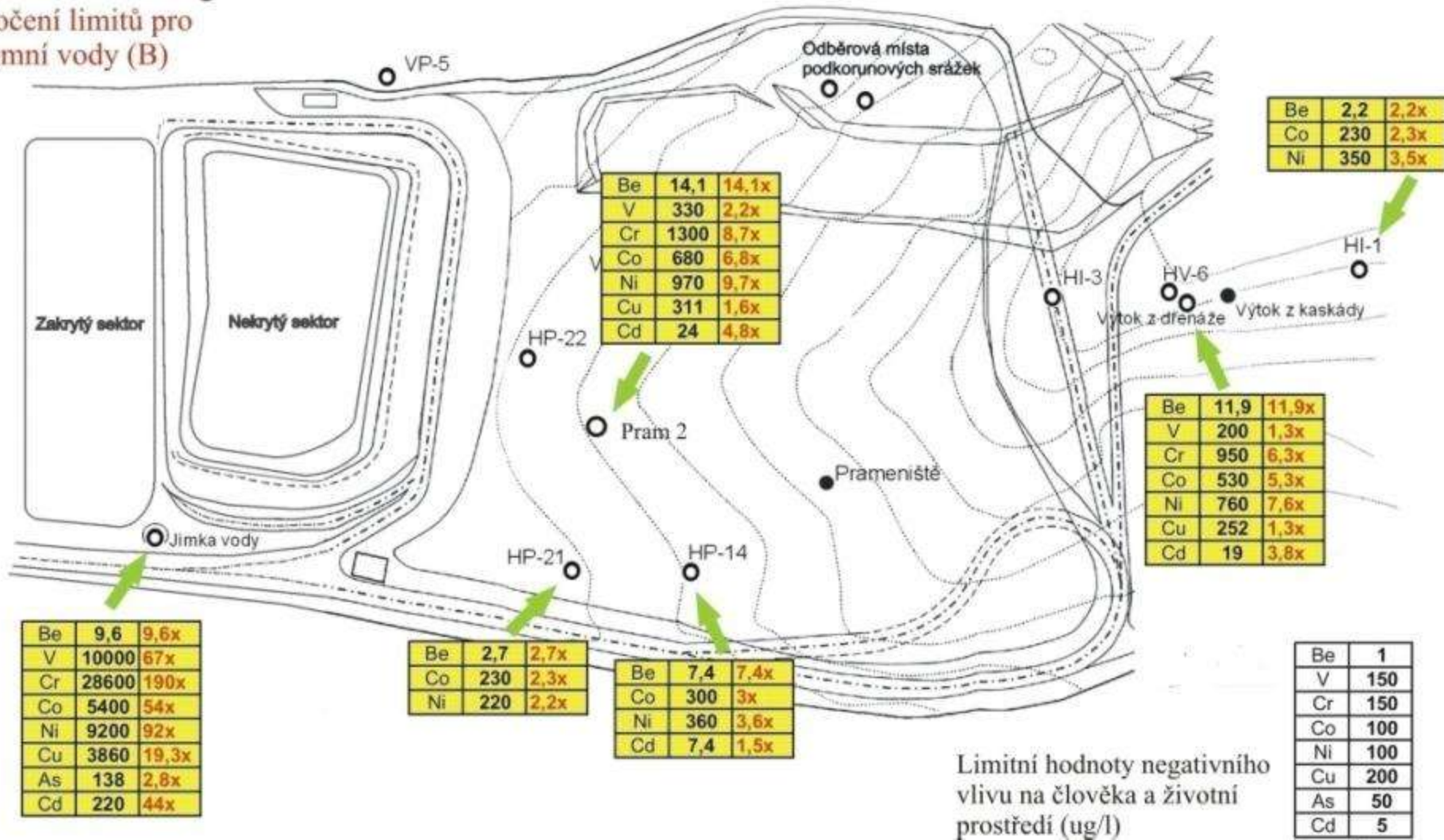
Geochemický výzkum

- Sledování chemického složení podzemních a povrchových vod v širším okolí skládky:
  - jedorázové odběry
  - roční monitoring chemismu podzemních a povrchových vod na 12ti odběrových místech, včetně oddělených zón ve vrtu V5.
- Výzkum sedimentů a usazenin železa z okolí sládky.

Překročení limitů v dubnu 2006

Koncentrace kovů v ug/l

Překročení limitů pro
podzemní vody (B)

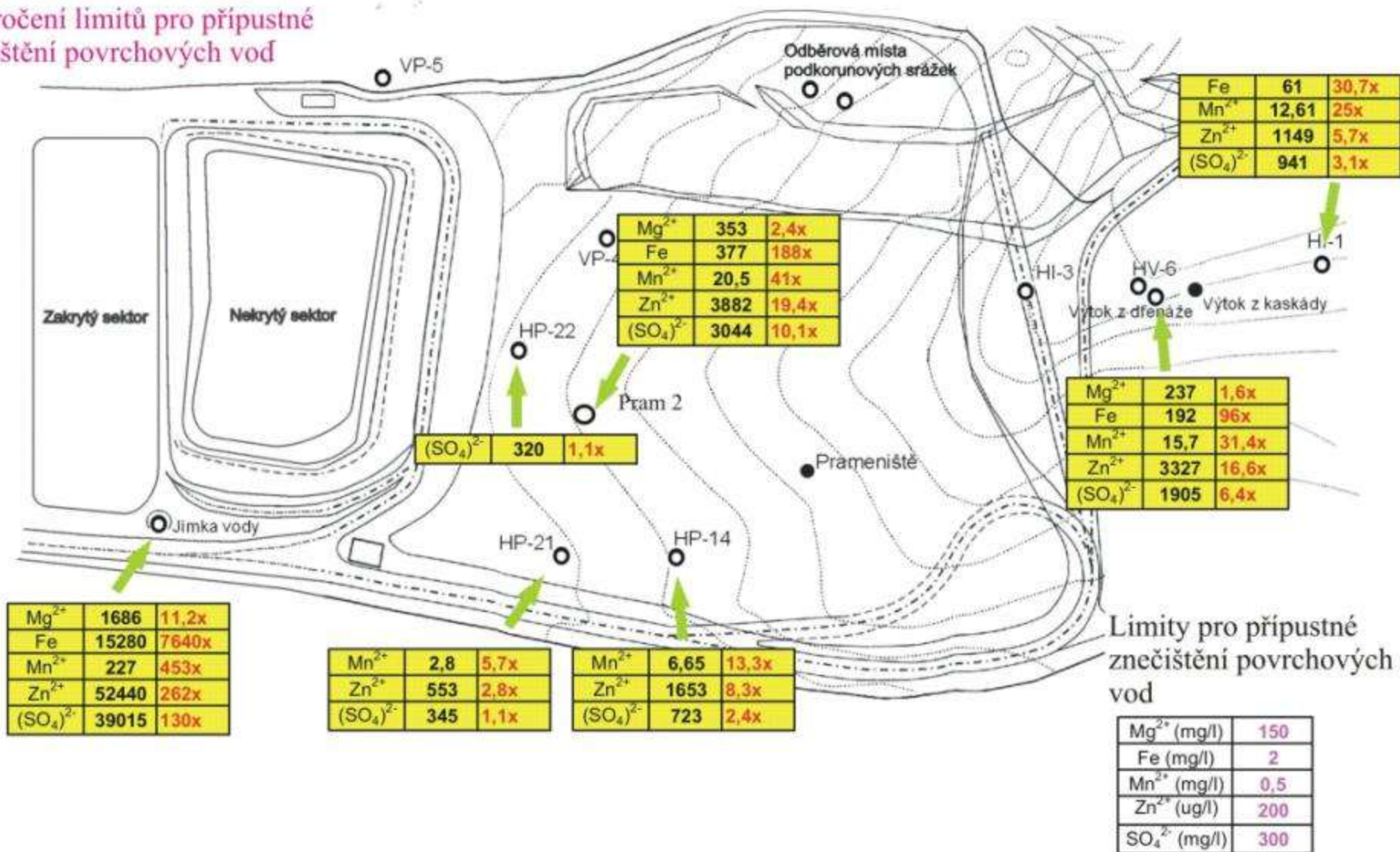

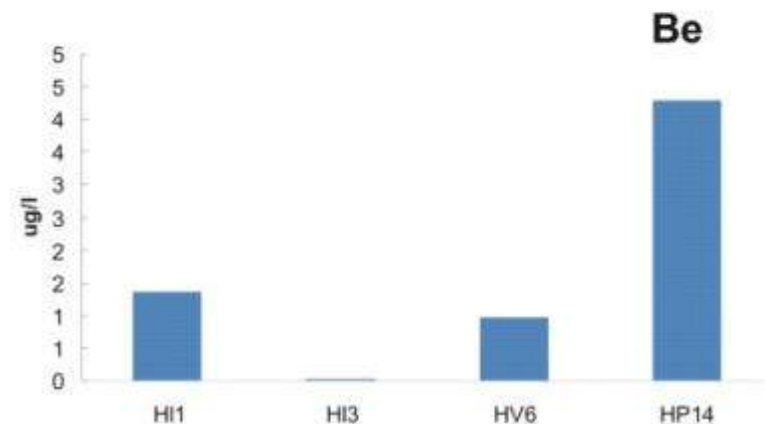
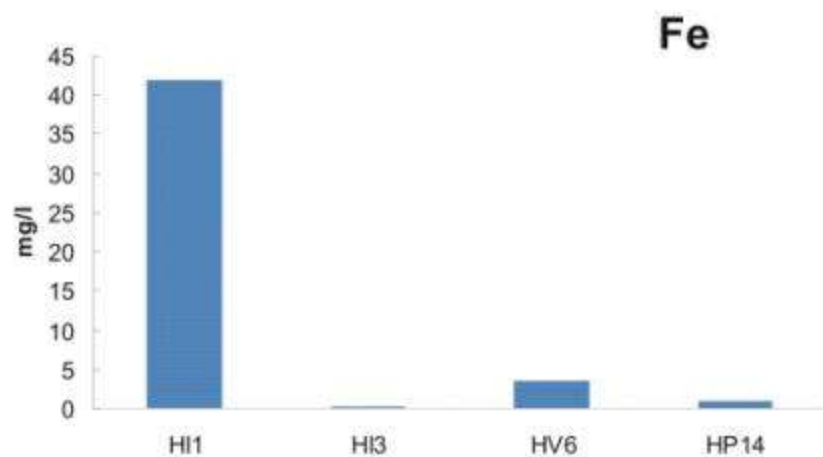
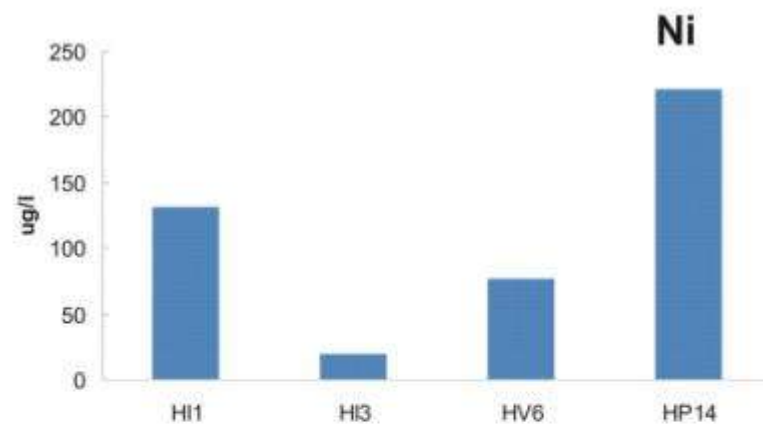
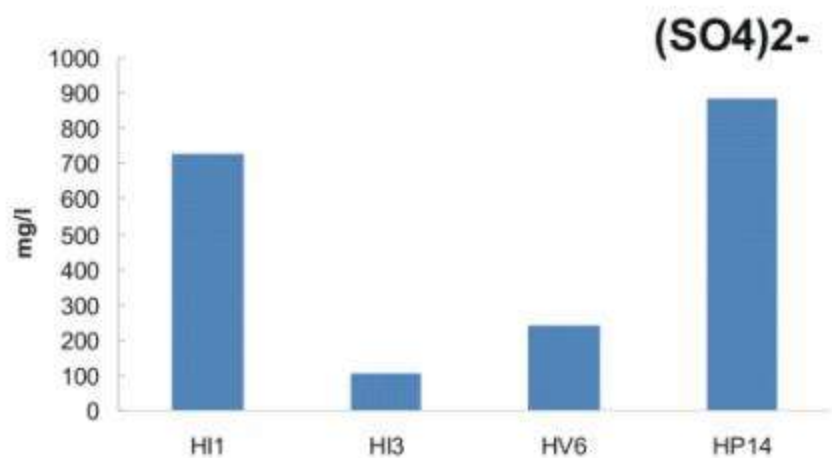
Překročení limitů v dubnu 2006

Naměřená koncentrace

Překročení limitů pro přípustné znečištění povrchových vod

Znečištění v blízkém okolí skládky

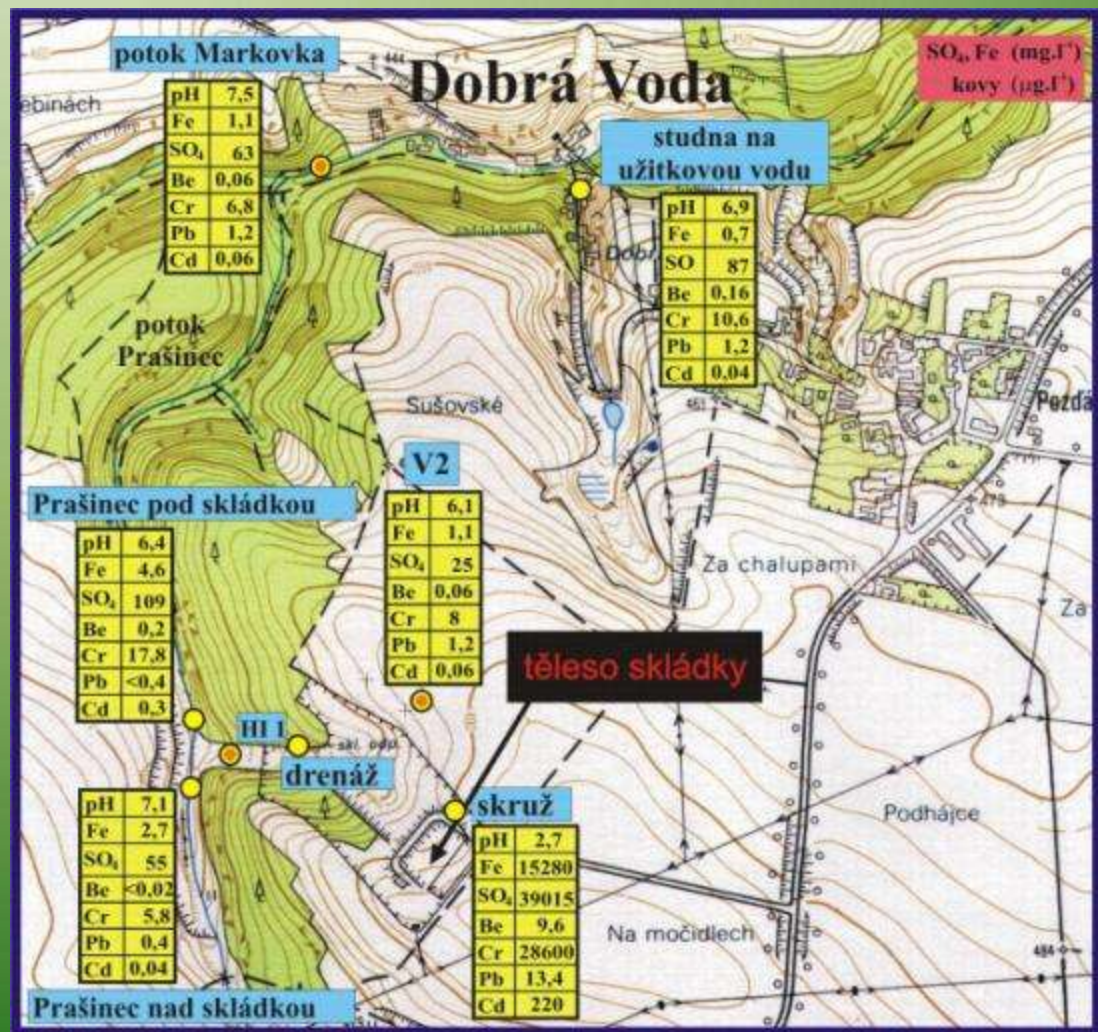

Závěry I

- Šíření znečištění bylo ovlivněno a urychlováno vypouštěním srážkových vod ze skládky a výtokem z drenážního systému skládky.

Situace v širším okolí : duben 2006

Limitní koncentrace kovů pro podzemní vodu (μg.l⁻¹)

	A	B	C
Be	0,2	1	2,5
Cr	3	150	300
Pb	20	100	200
Cd	1,5	5	20

Limitní koncentrace kovů pro povrchovou vodu (μg.l⁻¹)

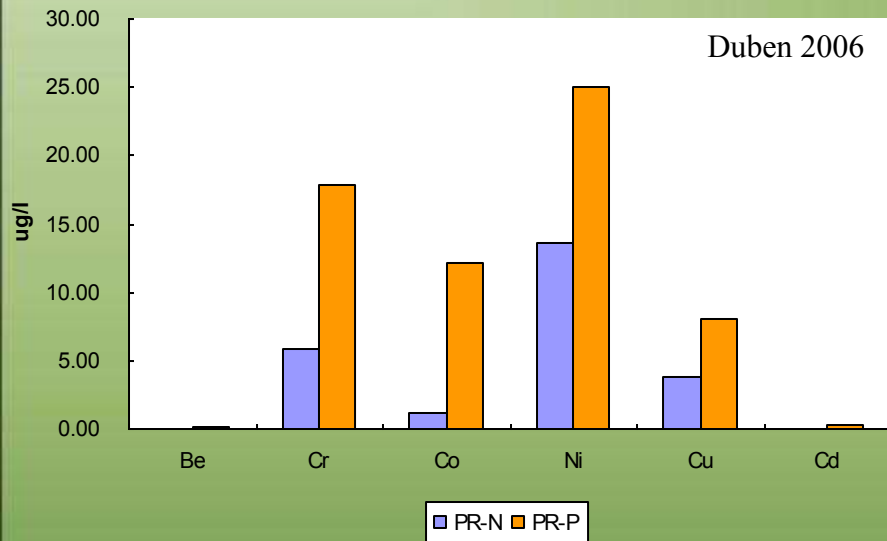
Be	1
Cr ⁶⁺	50
Pb	15
Cd	1

Závěry II

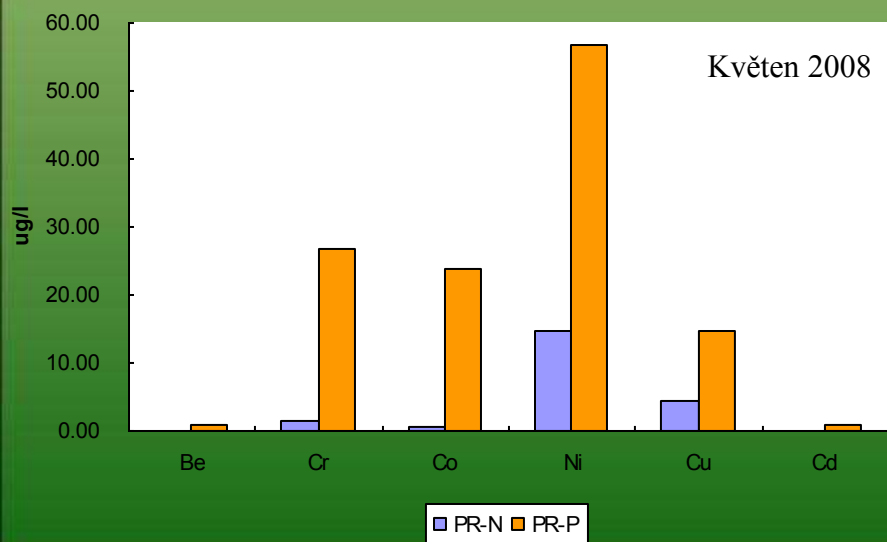
- Koncentrace všech sledovaných látek ve studních v obci Dobrá voda nepřekračují limity znečištění.

Bilance: květen 2008

Hodnoty pH

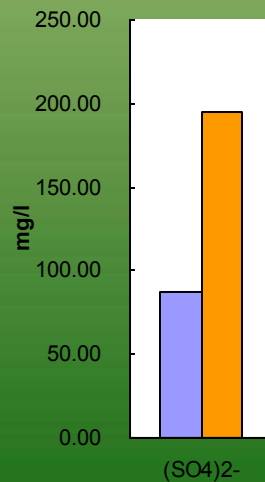
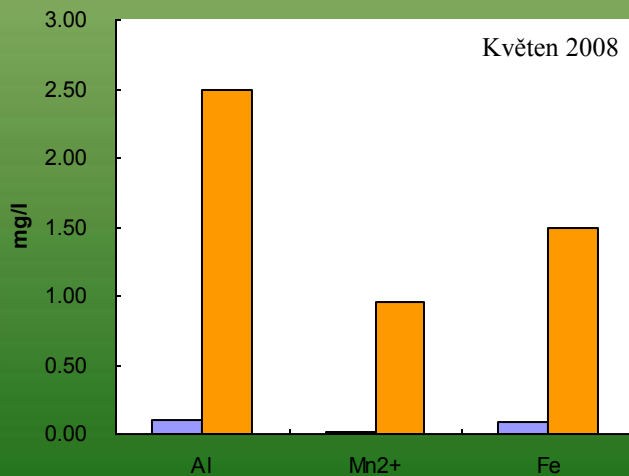
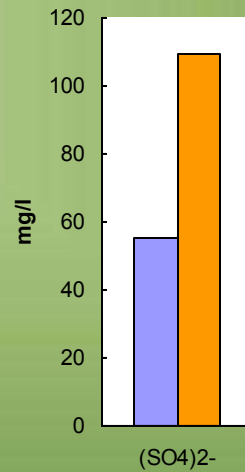
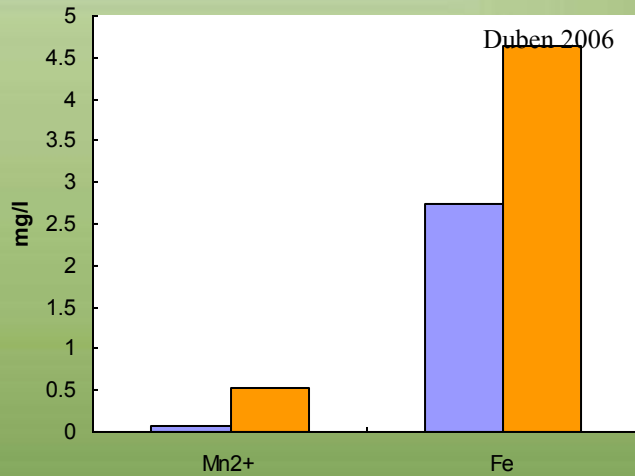
	2006	2008
PR-N	7,09	6,97
PR-P	6,37	5,58

Srážky (mm)

	2006	2008
měsíc	32	24
týden	21	8

Bilance: květen 2008

Přibližný únik látek
za 24 hodin

SO ₄ ²⁻	14,8kg
Fe	196g
Mn ²⁺	130g
Al	332g
Be	105mg
Cr	3,5g
Cd	102mg

Bilance

- Celkový odtok z povodí skládky do Prašince byl odhadnut na zhruba 7000 m³ vody za rok.
- Přibližně 4800 m³ tvoří kyselá drenážní voda.

Bilance - závěry

Přibližný roční odnos znečišťujících látek mimo povodí skládky :

sírany: 6300 kg

železo: 100 kg

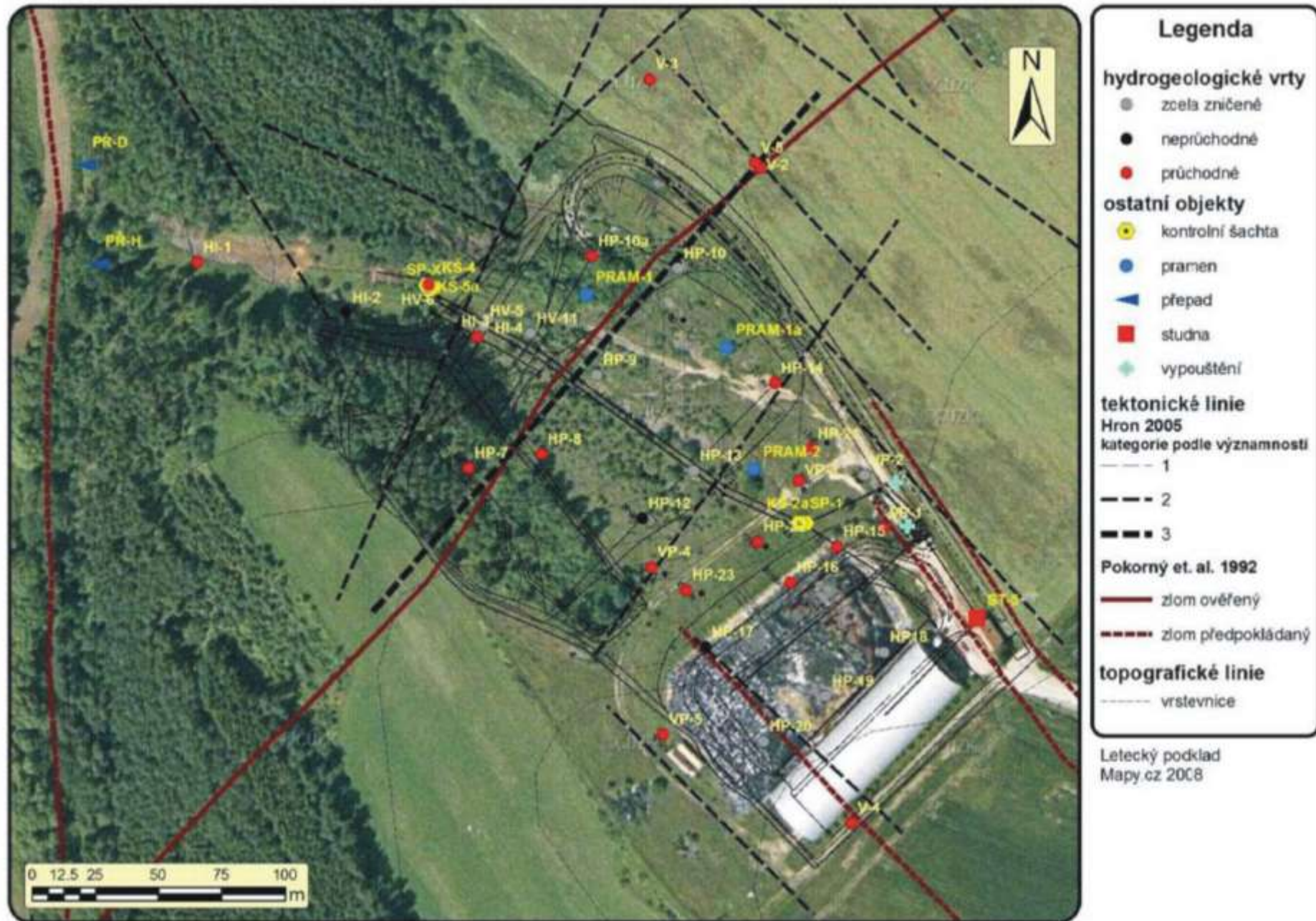
mangan: 70 kg

Kovy: většinu tvoří prvky netoxické pro živé organizmy

Přehledná mapa skládky Pozďátky u Třebíče

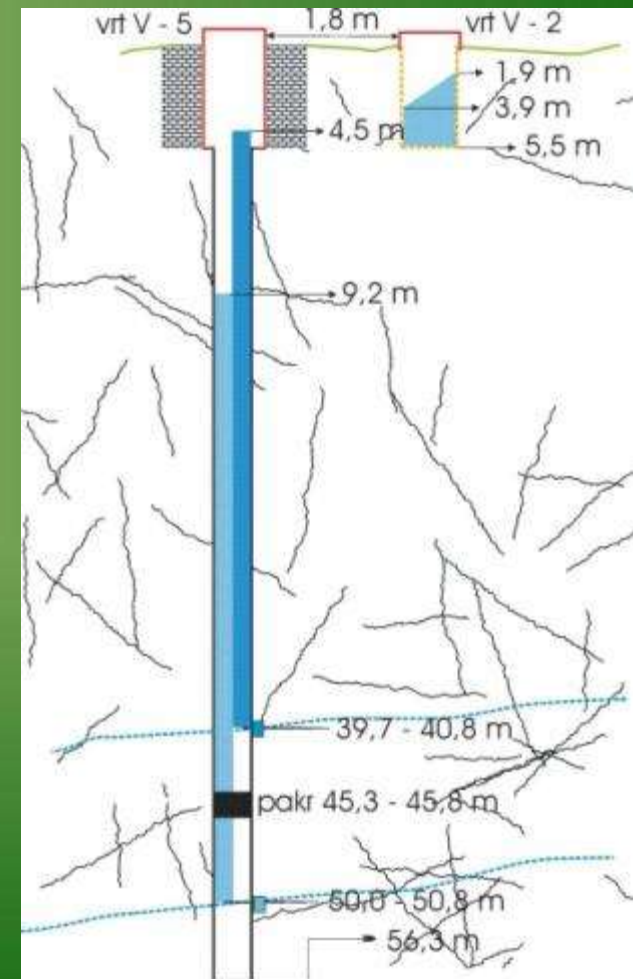
Odběry z nových vrtů

2006: vrt V-5 (hloubka 56 m)

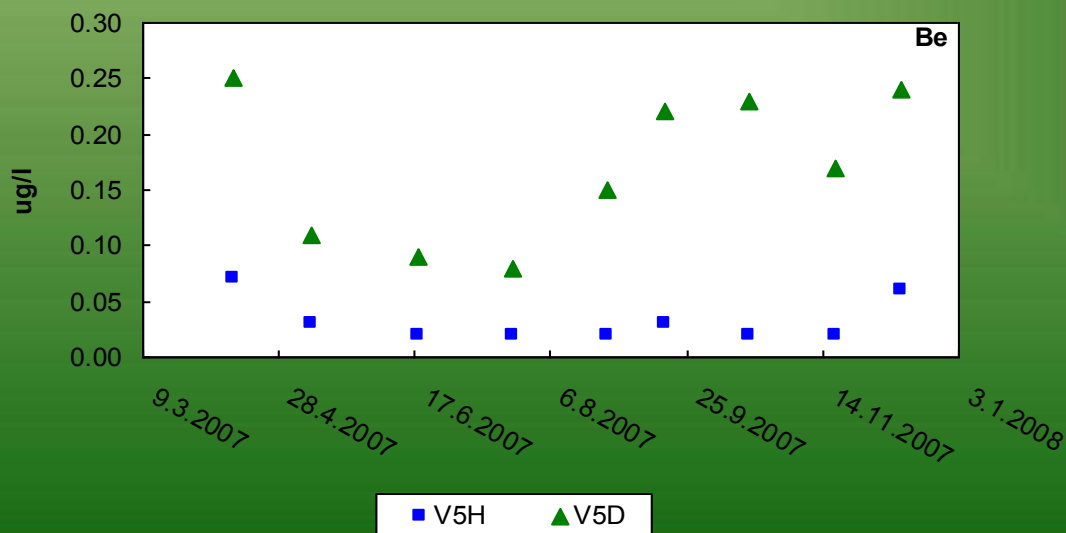
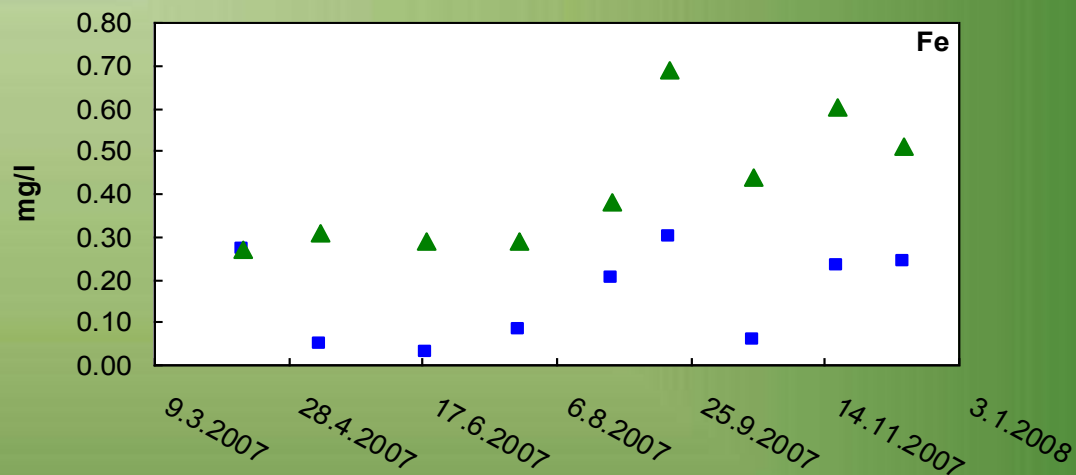
2007: instalace zařízení na
oddělení zón přítoku
podzemní vody do vrtu V5

dolní systém: cca 70%
celkového přítoku podzemní
vody

horní systém: cca 30%
přítoku

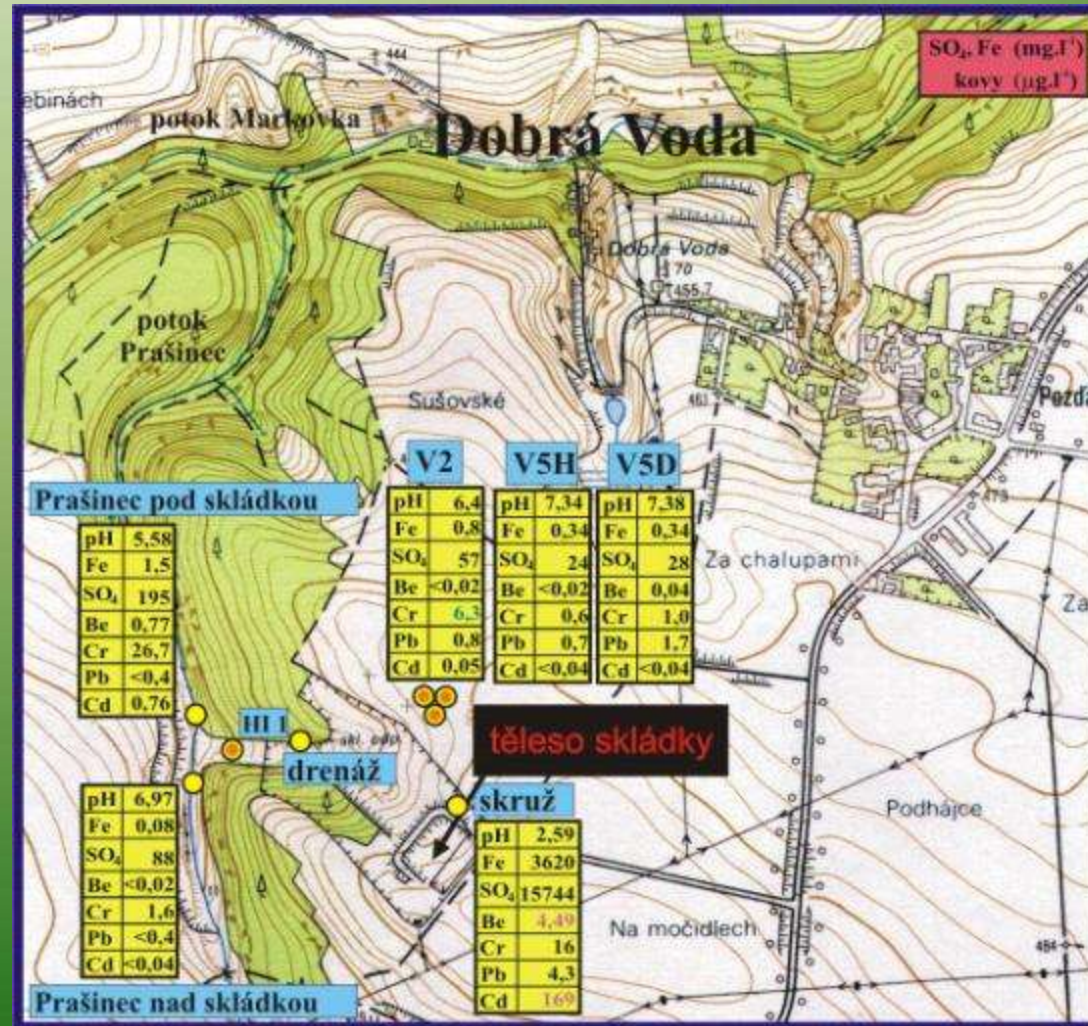

Chemismus vody v etážích vrtu V5

■ V5H ▲ V5D

Chemické složení vod v květnu 2008

Limitní koncentrace kovů
pro podzemní vodu (µg.l⁻¹)

	A	B	C
Be	0,2	1	2,5
Cr	3	150	300
Pb	20	100	200
Cd	1,5	5	20

Limitní koncentrace kovů
pro povrchovou vodu (µg.l⁻¹)

Be	1
Cr ⁶⁺	50
Pb	15
Cd	1

Závěry III

- Šíření znečišťujících látek po zlomových systémech směrem k obcím Pozd'átky a Dobrá Voda se neprokázalo.

Izotopový výzkum

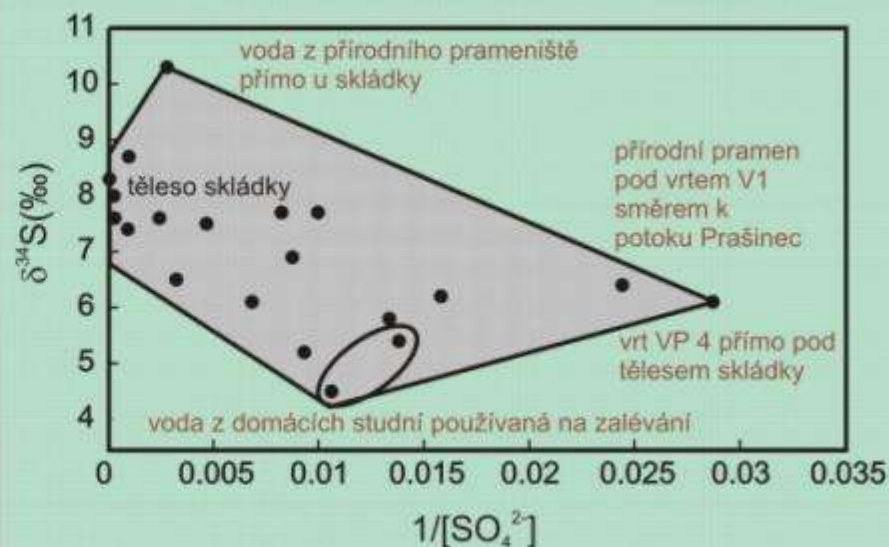
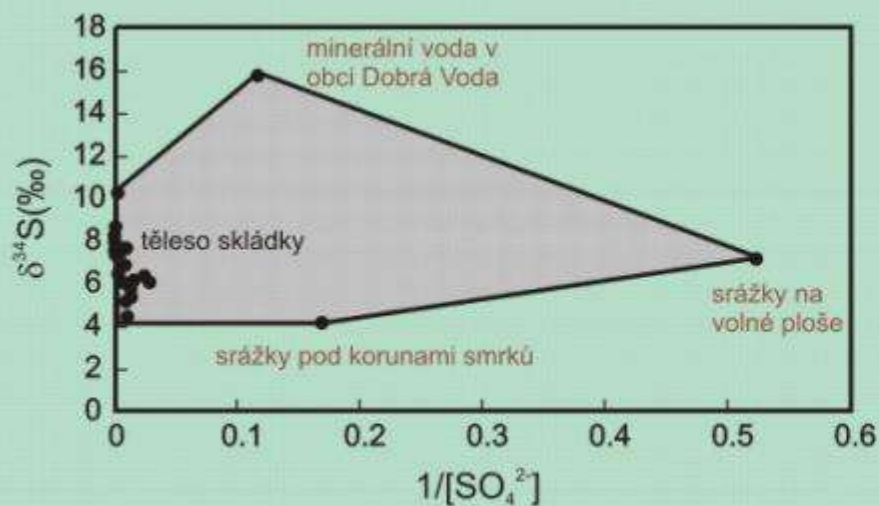
Princip izotopové geochemie:

- různé izotopy se chovají různě při chemických reakcích a fyzikálních procesech
- izotopovým složením se mohou lišit různé zdroje daného prvku
- je-li prvek kontaminantem, mohou izotopy určit zdroj kontaminace v ekosystému

Výsledky izotopového výzkumu

$\delta^{34}\text{S}$: poměr $^{34}\text{S} / ^{32}\text{S}$

Hlavní zdroje síranů: kyselina sírová prosakující z tělesa skládky
atmosférická depozice
zvětrávání akcesorických sulfidů z
podložních hornin

Závěry IV

- Přestože koncentrace jsou ve studních v obci Dobrá Voda nízké, hodnoty izotopů se blíží hraniční oblasti skládkových vod.

Tento výzkum je financován z prostředků

Výzkumného centra 1M0554

“Pokročilé sanační technologie a procesy (MŠMT)”

